

Bestuursverslag en jaarrekening 2025

Stichting Fellowships
Scheepvaartmuseum
Amsterdam

Cover:

Warnsinck Fellow Lianne Wilhelmus doet onderzoek in het museumdepot. (Foto Almicheal Fraay)

Inhoudsopgave

Bestuursverslag 2025	blz. 2
Balans per 31 december 2025	blz. 5
Staat van baten en lasten over 2025	blz. 6
Toelichting behorende tot de jaarrekening 2025	blz. 7

Stichting Fellowships Scheepvaartmuseum Amsterdam
Kattenburgerplein 1
1018 KK Amsterdam
Kamer van Koophandelnummer 34259272
RISN nummer 817238621
Toekenning ANBI status 29 mei 2012

Bestuursverslag 2025

Het fellowshipsprogramma van Het Scheepvaartmuseum bestaat sinds 2007. Uitgangspunt van het programma is dat het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek door externe onderzoekers naar de collectie van Het Scheepvaartmuseum mogelijk wordt gemaakt en dat de uitkomsten van onderzoek, in de vorm van het vergroten van kennis over de museumcollectie, ten goede komt aan het museum, het publiek en de wetenschap. De collectie van Het Scheepvaartmuseum vormt het uitgangspunt voor het onderzoek, waarbij fellows vervolgens onderzoek doen in de collecties van andere musea, archieven en bibliotheken. Hun onderzoeksresultaten komen niet alleen de kennis van het museum ten goede, maar leveren zo ook een bijdrage aan de algemene kennis over de maritieme geschiedenis van Nederland.

Het fellowshipsprogramma kent momenteel twee onderzoeksbeurzen: het **Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship** en het **Dr. Ernst Crone Fellowship**. Daarnaast ontwikkelt het museum een derde onderzoeksbeurs onder de werktitel **Van de Velde Fellowship**. Dit fellowship zal zich vooral gaan richten op het ondersteunen van materiaaltechnisch onderzoek aan objecten in de collectie van het Scheepvaartmuseum en andere musea. Het opzetten van dit nieuwe fellowship gebeurt in overleg met o.a. het National Maritime Museum in Greenwich, Londen en het Rijksmuseum, Amsterdam. Naar verwachting zal in 2026 de eerste Van de Velde Fellow bekend kunnen worden gemaakt.

De twee fellowships richten zich op twee verschillende type onderzoekers; het Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship is bedoeld voor bij voorkeur binnenkort of recent afgestudeerde academici (master of een vergelijkbare graad) en duurt maximaal zes maanden. Het Dr. Ernst Crone Fellowship richt zich daarentegen op ervaren academici zoals postdoc onderzoekers en duurt maximaal een jaar. Het Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship richt zich nadrukkelijk op de ontwikkeling van jong academisch talent en kan worden beschouwd als een junior fellowship. Het Dr. Ernst Crone Fellowship heeft een duidelijk senior profiel en richt zich op de ontwikkeling als professioneel wetenschappelijk onderzoeker. In de stipendia, die aan de onderzoeksbeurzen zijn gekoppeld, komt dit eveneens tot uitdrukking: de onderzoeksbeurs bedraagt € 4.000 voor een Warnsinck Fellow en € 25.000 voor een Crone Fellow.

Kenniscentrum

Het onderzoek van Het Scheepvaartmuseum, gecoördineerd vanuit de afdeling Collectievorming & Onderzoek, sluit aan bij de doelstellingen van het museum voor de periode 2025-2028 om zich te positioneren als een kennis- en expertisecentrum. Deze ambitie heeft zich niet beperkt tot het verbeteren van de onderzoeksstructuur binnen de muren van het museum. In 2017 is in samenwerking met het Maritiem Museum Rotterdam en de Universiteit Leiden gewerkt aan een degelijke infrastructuur voor maritiem-historisch onderzoek in Nederland. Deze bestond al grotendeels, maar om de samenhang en kwaliteit te verbeteren is gekozen voor een integraal model, waarbij alle fases van het onderzoek een plek hebben en waarbij talentvolle onderzoekers (fellows) voldoende kansen hebben in elke fase van hun wetenschappelijke carrière. De afgelopen jaren is dit verder uitgegroeid tot een consortium waaraan beide maritieme musea deelnemen en de universiteiten van Leiden, Delft en Nijmegen.

Onderzoekers

In 2025 waren in totaal acht fellows actief in Het Scheepvaartmuseum. In het kader van het Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship rondten drie fellows in 2025 hun onderzoek af: Merle van Lier met een onderzoek naar de representatie van Marokko en Noord-Afrika op vroegmoderne kaarten, Sander Rooijackers over een achttiende-eeuws reisverslag naar Philadelphia en Anne-Linde Ruiter onderzocht de iconografie van zeventiende-eeuwse vrouwen van admirals en kapiteins op schilderijen.

Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship

In mei startte Mia Vrijens haar onderzoek naar verpleegkundige handelingen door niet-medisch personeel aan boord van koopvaardij schepen in de tweede helft van de twintigste eeuw. Zij gebruikte hiervoor het zogenaamde “rode boekje” van H.J.B. Boonacker uit de collectie met instructies voor het verrichten van medische handelingen op zee in het geval er geen gediplomeerd arts of verpleegkundige aan boord is. Verder nam zij interviews af om via mondelinge geschiedenis te achterhalen op welke manier deze handelingen in de praktijk werden uitgevoerd.

In september startte Hugo Post zijn onderzoek naar Surinaamse en Caribische scheepslieden aan boord van de Nederlandse stoomschepen van de Koninklijke West-Indische Maildienst (KWIM) in het begin van de twintigste eeuw. Hiermee bouwt hij voort op onderzoek dat al is gedaan voor de tentoonstelling *Schaduw* op de Atlantische Oceaan. Hij gaat foto's gebruiken uit de museumcollectie en die in een bredere context plaatsen met archiefbronnen en contemporaine tijdschriften.

Linsey Duijmelink startte gelijktijdig met een onderzoek naar alleenstaande vrouwen aan boord van schepen van de Holland-Amerika Lijn (1871-1938). Door passagierslijsten in het Stadsarchief Rotterdam en scheepsjournalen, brochures, affiches en prentbriefkaarten uit de collectie van Het Scheepvaartmuseum te combineren met documenten uit het Rotterdamse stadsarchief, hoopt zij nieuw licht te werpen op deze in de maritieme historiografie tot nu toe verontachtzaamde groep migranten.

Dr. Ernst Crone Fellowship

Dr. Bob Pierik rondde zijn onderzoek af in het kader van het in 2024 toegekende Dr. Ernst Crone Fellowship. Hij richtte zich op het gebruik van het Amsterdamse IJ in de vroegmoderne tijd. Door de collectie van het museum te combineren met de Notariële Akten uit het Amsterdamse Stadsarchief, kon hij nieuw licht werpen op de sociale processen die er op het stedelijke water plaatsvonden. In september startte dr. Geke Burger haar onderzoek als Dr. Ernst Crone Fellow naar de handel in (scheeps)hout uit Noorwegen in de zeventiende eeuw. Hiervoor maakt ze gebruik van visuele bronnen uit de museumcollectie en andere collecties, en verricht ze onderzoek in archieven voor geschreven bronnen die het visuele materiaal in perspectief kunnen plaatsen. Haar onderzoek zal tot medio 2027 duren.

Alle gastonderzoekers deden hun onderzoek in nauwe samenwerking met de conservatoren van het museum.

Fellowships

	totaal aantal beschikbare plaatsen voor nieuwe onderzoekers	totaal aantal fellows werkzaam in kalenderjaar
Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowships	vier per kalenderjaar	6
Dr. Ernst Crone Fellowship	eens in de twee jaar	2
Van de Velde Fellowship (start in 2026)	eens in de twee jaar	-
Aantal fellows	5	8

Activiteiten

De fellows die in 2024 hun onderzoeken hebben afgerond, presenteerden de resultaten in meerdere artikelen en tijdens een drukbezochte Fellowshipsmiddag, die op 28 februari 2025 plaatsvond. De middag werd afgesloten met een feestelijke presentatie van het boek *Redden op de Rede. Redden in het Waddengebied in de 18^e eeuw*, het resultaat van het onderzoek dat door Rien Meppelink Fellow Gwen Lemmers in 2024 werd uitgevoerd in Het Scheepvaartmuseum. De bijeenkomst werd door 140 deelnemers bijgewoond.

Op 6 november werd een bijeenkomst georganiseerd voor de leden van de Fellowshipskring met de fellows, onderzoekers en conservatoren van het museum. Na een welkom door Jelle van Lottum als voorzitter van de Stichting Fellowships nam Geke Burger de toehoorders mee door haar promotieonderzoek en boek over Scheurrak SO1, Diederick Wildeman nam hen mee door de tentoonstelling De zee in kaart en tot slot was er een eerste kennismaking met de nieuwe lichting fellows.

Financieel beleid

De stichting streeft ernaar om een eigen vermogen te hebben dat tenminste moet volstaan om alle verplichtingen voor onderzoeksbeurzen en aanvullende kosten voor de periode van één kalenderjaar te kunnen betalen, dit kwam in 2025 neer op minimaal 50.000 euro per jaar. In het najaar hebben de Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum en de Samenwerkende Maritieme Fondsen hun steun toegezegd om het programma tot en met 2030 te financieren.

Bestuurssamenstelling

Het bestuur van de Stichting (van tenminste vier leden) heeft in 2025 twee keer (25 februari en 2 september) overlegd en bestond uit:

- prof.dr. Jelle van Lottum, voorzitter
- drs. Jeroen van der Vliet, secretaris en penningmeester
- drs. Meindert Seffinga
- drs. Reginald Visser

De zittingstermijn van bestuurslid Reginald Visser liep statutair aan het einde van 2025 af.

De kwaliteitscontrole en de selectie van de fellows is belegd bij een commissie; deze wordt gecontroleerd door het bestuur. De Selectiecommissie (van tenminste drie leden) die het bestuur adviseert over de toekenning van de fellowships bestond in 2025 uit:

- prof.dr. Michiel van Groesen (hoogleraar Zeegeschiedenis Rijksuniversiteit Leiden)
- dr. Marianne Eekhout (conservator Stadsgechiedenis Dordrechts Museum)
- dr. Suze Zijlstra (coördinator fellowshipsprogramma)

Organisatie

De onderzoeksbeurzen zijn ondergebracht bij de afdeling Collectievorming & Onderzoek van Het Scheepvaartmuseum. Ze worden financieel mede mogelijk gemaakt dankzij een meerjarige financiële bijdrage van de Samenwerkende Maritieme Fondsen, waarvoor het museum de fondsen bijzonder dankbaar is. De Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaartmuseum stelt, naast een jaarlijkse bijdrage, zich ook garant. Stichting Het Scheepvaartmuseum neemt de personeelskosten voor haar rekening van de coördinator van het fellowshipsprogramma, een taak die wordt uitgevoerd door de onderzoeksconservator. De fellows worden in onderzoek bijgestaan door de conservatoren. De afdeling Financiën voert de administratie van de Stichting onder verantwoordelijkheid van de penningmeester. De afdeling Financiën zet betalingen klaar in het banksysteem, de penningmeester verricht samen met de voorzitter de betalingen.

Prof.dr. Jelle van Lottum

Voorzitter

Februari 2026

Stichting Fellowships Scheepvaartmuseum Amsterdam

Balans per 31 december 2025

		<u>2025</u>		<u>2024</u>			<u>2025</u>		<u>2024</u>
Vorderingen	€	17.558	€	5.120	Eigen vermogen	€	40.534	€	71.385
Liquidemiddelen	€	22.976	€	73.526	Nog te betalen bedragen	€	-	€	7.261
	€	40.534	€	78.646		€	40.534	€	78.646

Stichting Fellowships Scheepvaartmuseum Amsterdam

Staat van baten en lasten per 31 december 2025

	<u>2025</u>	Begroting <u>2025</u>	<u>2024</u>	Begroting <u>2026</u>
Baten				
Bijdrage Vaderlandsch Fonds	€ -	€ -	€ -	€ -
Bijdrage Vereniging Ned. Hist. Scheepvaart Museum	€ 12.500	€ 12.500	€ 12.500	€ 27.500
Bijdrage VNHSM Fellowship kring	€ 5.733	€ 2.500	€ 5.000	€ -
Bijdrage Directie der Oostersche Handel en Reederijen	€ -	€ -	€ -	€ -
Bijdrage Fonds Dorus Rijkers	€ -	€ -	€ -4.000	€ -
Bijdrage Admiraal van Kinsbergenfonds	€ -	€ -	€ -	€ -
Bijdrage Stichting Ondersteuningsfonds NISS	€ -	€ -	€ -5.000	€ -
Bijdrage Vereniging de Prins Hendrik Stichting	€ -	€ -	€ -2.500	€ -
Gift Rien Meppelink	€ -	€ -	€ 5.000	€ -
Samenwerkende Maritieme Fondsen	€ -	€ -	€ -	€ 30.400
Bijdrage diverse Fondsen	€ -	€ -	€ -	€ -
Rente spaarrekening	€ 386	€ 350	€ 2.135	€ 700
Totaal baten	€ 18.620	€ 15.350	€ 13.135	€ 58.600
Lasten				
Dr. Ernst Crone Fellowship	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ -
Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship	€ 12.000	€ 16.000	€ 20.000	€ 28.000
Van de Velde Fellowship	€ -	€ 20.000	€ -	€ 25.000
Onderzoek reddingswezen in het Waddengebied	€ -	€ -	€ -	€ -
Reis -en verblijfkosten Fellows	€ -	€ -	€ -	€ -
Eenmalige kosten aanvraag referent	€ -	€ -	€ -	€ -
Bijeenkomsten Fellows	€ 12.228	€ 5.000	€ 5.013	€ 12.500
Overige kosten (uitgave over het Reddingwezen)	€ -	€ -	€ 6.246	€ -
Rente (negatieve rente)	€ -	€ -	€ -	€ -
Bankkosten	€ 242	€ -	€ 226	€ 265
Totaal lasten	€ 49.471	€ 66.000	€ 56.485	€ 65.765
Resultaat	€ -30.851	€ -50.650	€ -43.350	€ -7.165

Stichting Fellowships Scheepvaartmuseum Amsterdam

Toelichting op de balans per 31 december 2025

	<u>2025</u>	<u>2024</u>
Vorderingen		
VNHSM Fellowship kring	€ 17.546	€ 5.000
Rente spaarrekening ABN AMRO	€ 12	€ 120
Totaal vorderingen	<u>€ 17.558</u>	<u>€ 5.120</u>

Liquidemiddelen		
Bestuurrekening	€ 22.077	€ 22.641
Spaarrekening	€ 899	€ 885
Deposito ABN AMRO bank	€ -	€ 50.000
Totaal liquidemiddelen	<u>€ 22.976</u>	<u>€ 73.526</u>

Eigen Vermogen		
Stand per 1 januari	€ 71.385	€ 114.735
Resultaat	€ -30.851	€ -43.350
Stand per 31 december	<u>€ 40.534</u>	<u>€ 71.385</u>

Nog te betalen bedragen

Voorgeschoten kosten door Scheepvaartmuseum	€ -	€ 7.261
Stand per 31 december	<u>€ -</u>	<u>€ 7.261</u>

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Verplichting 2026

Prof. J.C.M. Warnsinck	€ -
Dr. Ernst Crone Fellowship	€ 28.000
Van de Velde Fellowship	€ 25.000
	<u>€ 53.000</u>

Toezeggingen 2026 - 2030

Toezegging 2026

Vereeniging Ned. Hist. Scheepvaart Museum	<u>€ 27.500</u>
Samenwerkende Maritieme Fondsen	€ 30.400
	<u>€ 57.900</u>

Toezegging 2027-2030

Vereeniging Ned. Hist. Scheepvaart Museum	<u>€ 110.000</u>
Samenwerkende Maritieme Fondsen	€ 121.600
	<u>€ 231.600</u>